

Kulttuurien koti -hanke

- Turvallinen ikääntyminen maahanmuuttajille

Hervannassa



Loppuraportti 2008

Sari Takala



Sisältö

Johdanto	2
1. Projektin perustiedot ja tavoitteet	2
2. Projektin kohderyhmät.....	3
3. Projektin tavoitteiden saavuttaminen	3
3.1 Kotona asumisen ja itsenäisen elämänhallinnan tukimuotojen kehittäminen ikäntyville maahanmuuttajille	3
3.1.1 Palveluohjaus	4
3.1.2 Päivätoiminta	6
3.2 Tuki- ja virkistystoiminnan sekä koulutuksen tarjoaminen maahanmuuttajataustaisille omaishoitajille	8
3.2.1 Naistari virkistäytymisen ja oppimisen paikkana	8
3.3 Asuinyhteisön ja sen toimijoiden eri kulttuurien tuntemuksen ja hyväksynnän lisääminen	8
3.3.1 Tapahtumia ja toimintaa Hervannassa	9
3.4 Kulttuuristen erityispiirteiden huomioiminen vanhustyössä	9
3.4.1 Seminaareja ja koulutusta	10
4. Projektin yhteistyökumppanit ja kuvaus yhteistyöstä.....	10
4.1 Ahjolan Kansalaisopisto	10
4.2. Tampereen Kaupunkilähetys.....	13
4.3. Oppilaitosyhteistyö	13
4.4 Valtakunnalliset järjestöt.....	13
5. Projektin resurssit ja seuranta	14
5.1 Projektin henkilöstöresurssit ja tiimi.....	14
5.2 Projektin johtoryhmä.....	14
5.3 Projektin ohjausryhmä	15
6. Projektin arviointi	16
6.1 Projektin tavoitteiden toteutuminen	17
Lopuksi	17
Kirjallisuus	18
LIITTEET	19

Johdanto

Kulttuurien koti - projekti on kehittämishanke, jossa toimijoina ovat Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry ja Setlementtiyhdistys Naapuri ry. Molemmat yhteisöt tuovat taustallaan ja toiminnallaan erityisosaamista ikääntyvien maahanmuuttajien palvelujen kehittämiseen. Kyseessä on pilottihanke, joka toteutettiin Tampereella Hervannan alueella, mutta jo hankkeen aikana siihen sisältyviä toimintamuotoja ja sisältöjä hyödynnettiin laajemminkin Tampereella. Tähän antoi mahdollisuuden toimijoiden laaja alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyöverkosto.

Projektin taustana on ikääntyvien maahanmuuttajien palvelutarpeita ja palvelujärjestelmän valmiuksia koskeva Vanhustyön keskusliitolle tehty alueellinen kartoitus: ”Omassa kodissa – omilla mausteilla, Selvitys ikääntyvien maahanmuuttajien hoidon ja palvelujen kohtaamisesta Tampereen Hervannassa” (Vanhustyön keskusliitto 2004). Selvityksessä tuodaan esille maahanmuuttajien ajatuksia ja toiveita ikääntymisen varalle sekä heidän sen hetkistä tilannetta Hervannassa. Lisäksi selvityksessä on kartoitettu hoitohenkilöstön valmiuksia ottaa huomioon ikääntyvien maahanmuuttajien erityistarpeita. Selvityksestä käy ilmi, että ikääntyvät maahanmuuttajat haluavat elää vanhuuttaan turvallisesti kodissaan omaistensa hoitamana. Palvelujärjestelmämme on kuitenkin tuntematon ja vaikeaselkoinen maahanmuuttajille. Tämä hankaloittaa itsenäistä kotona asumista tukevien palvelujen käyttämistä. Kulttuurien koti- projektin tarvetta tuki myös professori Sirkka- Liisa Ekmanin tutkimukset ruotsinsuomalaisista vanhuksista, jotka saivat parasta hoitoa omalla kielellään. Ekman kirjoittaa, että maahanmuuttajat tarvitsevat hoitoa omalla kielellään ja hoitajan, joka tuntee heidän kulttuuritaustansa. (Ekman, S-L. 2005, 18-20).

Tähän loppuraporttiin on koottu Kulttuurien koti- hankkeen sisältöjä ja tuotettuja materiaaleja projektin toimintavuosilta 2006-2008. Keskeisenä tavoitteena projektissa on ollut ikääntyvien maahanmuuttajien arjen hallinnan helpottaminen ja toimijuuden lisääminen yhteiskunnassamme erilaisin keinoin.

1. Projektin perustiedot ja tavoitteet

Kulttuurien koti- hanke on Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen ja Setlementtiyhdistys Naapurin yhteinen hanke, jota Raha-automaattiyhdistys rahoitti vuosina 2006-2008. Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry on kokenut ikääntyvien asumispalvelujen, palvelukeskuspalvelujen sekä kotihoidon tukipalvelujen tuottaja. Yhdistys toimii aktiivisesti vanhusten ja ikääntyvien palvelujen kehittäjänä mm. kehittämällä uudenlaisia kotona asumista tukevia palvelumuotoja kuten neuvontapalvelutoimintaa ja muistikuntoutustoimintaa sekä edistämällä teknologisten apuvälineiden ja tietotekniikkaperustaisten palvelujen hyödyntämistä vanhustyössä. Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry tekee kehittämissyhteistyötä kolmannen sektorin, julkisen sektorin ja yritysten kanssa. Setlementtiyhdistys Naapuri ry on vuonna 1994 perustettu järjestö, jonka neljä työalaa ovat maahanmuuttajatyö, kriisipalvelut, nuorten erityispalvelut ja yhteisötyö lähiöissä. Naapurin keskeinen tavoite on kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön kehittäminen, sekä verkostoituminen niin julkisen sektorin kuin muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Setlementityön yhteisöllinen viitekehys luo hyvät edellytykset maahanmuuttajatyöhön. Naistari, Kansainvälinen naisten tapaamispaikka, Hervannassa on toiminut erilaisista kulttuureista tulevien naisten keskuksena yksitoista vuotta. Naistari on yhteisöllinen oppimispaikka, jonka toiminta ehkäisee sosiaalisten ongelmien syntymistä yksilö- ja yhteisötasolla.

Kulttuurien koti- hankkeen tavoitteena oli kehittää ikääntyville maahanmuuttajille tukimuotoja, jotka ovat osaltaan mahdollistamassa maahanmuuttajien turvallista ikääntymistä omassa kodissaan. Toiminnassa kiinnitettiin huomiota ikääntyvän fyysisen ja psyykkisen kunnon ylläpitämiseen sekä tarjottiin mahdollisuus omaa perhettä laajempaan sosiaaliseen verkostoon. Toiminnan eri muodoilla autettiin ylläpitämään kulttuurista omintakeisuutta ja vertaisohjauksella tuettiin mahdollisuutta tarjolla olevien palvelujen oikea-aikaiseen käyttöön. Projekti pyrki edistämään ikääntyvien maahanmuuttajien osallisuutta ja kansalaisuutta asuinyhteisönsä jäsenenä. Hankkeessa toiminnan paikkoina ovat olleet erilaiset Hervannassa sijaitsevat tilat, kuten Keinupuiston palvelukoti, Naistari, Pelipuiston seurakuntakoti ja Korttelikerho Venlantupa.

Projektin tavoitteet:

- 1) Kehittää kotona asumisen ja itsenäisen elämän hallinnan tukimuotoja ikääntyville maahanmuuttajille.
- 2) Tarjota maahanmuuttajataustaisille omaishoitajille tuki- ja virkistystoimintaa sekä koulutusta.
- 3) Edistää koko asuinyhteisön ja sen toimijoiden eri kulttuurien tuntemusta, keskinäistä ymmärtämystä ja kykyä toimia yhdessä.
- 4) Lisätä vanhusten parissa työskentelevien valmiuksia ottaa huomioon ikääntyvien maahanmuuttajien kulttuurisia erityispiirteitä.

2. Projektin kohderyhmät

Hankkeen pääasialliset kohderyhmät:

- Ikääntyvät maahanmuuttajat
- Omaishoitajat
- Asuinyhteisö
- Vanhusten palvelu

3. Projektin tavoitteiden saavuttaminen

3.1 Kotona asumisen ja itsenäisen elämänhallinnan tukimuotojen kehittäminen ikääntyville maahanmuuttajille

Kuten ”Omassa kodissa- Omilla mausteilla” – selvityksestä käy ilmi, ikääntyvät maahanmuuttajat haluavat elää vanhuuttaan omassa kodissaan. Tämän toiveen tukeminen oli myös Kulttuurien koti -hankkeen lähtökohta. Kotona asuminen edellyttää sekä arjen hallinnan taitoja että tietoa siitä mistä

apua voi tarpeen tullen hakea. Lisäksi on tärkeää saada tukea ja apua juuri oikeaan aikaan. Ikääntyvien maahanmuuttajien kielitaito ei läheskään aina riitä omista asioista huolehtimiseen. Maahanmuuttajalle myös palvelujärjestelmämme on melko tuntematon ja vaikeaselkoinen. Erilaisten selvitysten mukaan mm. sosiaalitoimen palvelut ovat yleensäkin kansalaisille monimutkaisia ja tekevät asiointia työlää.

Kotona asumisen tueksi tarvitaan palveluohjauksen ja itsenäisen asioinnin helpottamiseksi kehitettyjen välineiden lisäksi muitakin toimintakykyä lisääviä tukimuotoja, kuten virkistystoimintaa. Kulttuurien koti-hankkeessa keskityttiin päivätoimintamuotoisen virkistäytymisen järjestämiseen ja erilaisilla kerhotoiminnoilla saatiin ikääntyviä maahanmuuttajia liikkeelle jopa ylitse kuntarajojen. Kerhotoiminnan avulla lisättiin ja ylläpidettiin paitsi fyysistä kuntoa myös ikääntyvän maahanmuuttajan osallisuutta kuntalaisina keskustellen ja selvittellen missä paikoissa ja millä tavoin erilaisia asioita Tampereella hoidetaan. Kuntalaissa todetaan (365/1995), että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oltava mahdollisuus vaikuttaa kunnan toimintaan, ikääntymispolitiikkaan ja palvelujen laatuun. Tällainen vaikuttaminen on ikääntyvien maahanmuuttajien kohdalla lähes mahdotonta, jos kielitaito puuttuu eikä ole tietoa itselle kuuluvista kuntalaisen palveluista.

3.1.1 Palveluohjaus

Ikääntyvän maahanmuuttajan tulisi tarvitessaan saada apua ja ohjausta mielellään saman kulttuuritaustan omaavalta asuinalueen palveluihin perehtyneeltä tukihenkilöltä. Tämä toivomus toteutui hankkeessamme, kun palveluohjausta venäjänkielisille maahanmuuttajille ja paluumuuttajille antoi Hilma Tukmatsova.. Itsekin paluumuuttajana Suomeen saapunut Tukmatsova toimi palveluohjaajana Naisten kansainvälisen tapaamispaikan, Naistarin tiloissa joka tunnetaan matalan kynnyksen neuvontapisteenä ja paikkana maahanmuuttajien keskuudessa Hervannassa ja Tampereella laajemminkin. Tukmatsovan antamaa palveluohjausta voidaan luonnehtia yksilökeskeiseksi palveluohjaukseksi.

Palveluohjauksessa apua tarjottiin hyvin monenlaisissa asioissa. Lääkärin ajan varaaminen, käynti lääkärissä KELA:ssa tms. virastossa, muuttotilanteet, reseptien uusiminen, laboratoriotulosten kysyminen ja asumiseen liittyvät asiat olivat kaikki palveluohjaajan työtä. Näin laaja tehtäväkenttä edellyttää palveluohjaajalta paitsi todellista yhteiskuntamme toiminnan tuntemusta, myös paneutumista asioihin ja halua auttaa. Eritoten tärkeää on ollut luottamussuhde asiakkaan ja palveluohjaajan välillä, viranomaistahoihin luottamusta ei vaihtelevien viranomaiskokemusten vuoksi aina ole, erityisesti maahan muuton alkuvaiheessa, helppoa solmia.

Palveluohjauksen tueksi kehitettiin Kulttuurien koti- hankkeessa erilaisia välineitä, kuten asiakastietokansio, asiointimateriaalia ja Hervanta – Apuna Arjessa – juliste. Lisäksi hankkeessa toteutettiin ryhmämuotoista palveluohjausta, joka antoi sysäyksen Fiksuna kaupassa – tuotteen syntymiselle.

Asiakastietokansion avulla pyrittiin helpottamaan palveluohjaajan tehtävää. Samalla kansio kokosi yhteen ikääntyvän maahanmuuttajan tietoja ja toiveita tulevaisuutta ajatellen, sekä terveyshistoriaa jälkipolville. Materiaali on mahdollista kopioida Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen ja Setlementtiyhdistys Naapurin kotisivuilta. Materiaali on kieleltään suomi/venäjä ja suomi/bosnia.

Asiointimateriaali- Sofian päivä tuotettiin yhteistyössä Ahjolan kansalaisopiston kanssa, myös Opetushallitukselta saatiin tukea materiaalin laadintaan. Asiointimateriaalilla oli tarkoitus helpottaa ikääntyvän omatoimisuutta yhteiskunnassamme. Asiointimateriaali toimii sekä kielen opiskelun välineenä, että itsenäisen asioinnin tukena erilaisissa arjessa vastaan tulevilla tilanteilla, kuten asioinnissa terveysasemalla, laboratoriossa ja apteekissa palvelubussin tilaamisessa ja erityisesti asioimisessa puhelimitse. Sofian päivä- materiaalin valmisti opettaja Eeva-Maria Rantala.

Hervanta- Apuna arjessa – seinäjuliste tarkoitus on tuoda Hervannan palvelut lähelle käyttäjää. Julisteeseen on kerätty juuri ne keskeisimmät palvelut, joita palveluohjauksessa on havaittu ikääntyvien maahanmuuttajien käyttävän. Julisteessa teksti on isoa ja keskellä on kartta, joka helpottaa paikkojen löytymistä. Juliste kielenä on suomi/venäjä. Juliste tehtiin yhteistyössä Tampereen ammattiopiston, Hervannan ammattioppilaitoksen, ja Tampereen ammattiopiston Tampereen terveydenhuolto- oppilaitoksen ja Tampereen kaupungin kanssa.

Ryhmämuotoista palveluohjausta kokeiltiin Naistarissa kerhotoiminnan ohessa. Farsinkielisille ikääntyville naisille suunnatussa kerhossa käsiteltiin erilaisia kerholaisten esille nostamia asioita sekä jalkauduttiin tutustumaan asuinympäristöön. Kohteina olivat mm. rautatieasema, Tampereen kaupungin Ikäpiste, kauppahalli, aasialainen kauppa, Finlaysonin tehtaanmyymälä, kahvila, Tampereen kaupungin korttelikerho Venlan tupa, kirjasto, Tallipiha, kauppakeskus DUO. Käsiteltäviä aiheita: pyykinpesu, vuokra-asunnon järjestysäännöt, musiikki, elintarvikkeet, kauppojen mainokset/tarjoukset, Suomalaiset juhlat, avioero, saunaperinne. Lisäksi ryhmäläiset tekivät tuolijumppaharjoituksia.

Tutustumiskohteita/keskusteluaiheita	kokemuksia/kysymyksiä
Tutustuminen Tallipihaan	”Tänne tuonkin sukulaiseni, ihana paikka. En tiennyt tästä paikasta”
Pääkirjasto Metso, tutustuminen musiikkiosastoon	Kukin halusi lainata ”omaan” musiikkiaan. Lainatut cd:t kiersivät ryhmäläisillä
Keskustelua hautajaisista	Kysyttiin mistä voi löytää islamilaisten hautausmaan?
Pyykinpesu, pesumerkit	Luku- ja kirjoitustaidoton osallistuja kiitteli monta kertaa. Myös muilta osallistujilta tuli kiitosta.
Vierailu Tampereen kaupungin ikäihmisten korttelikerholla, Venlan tuvalla	Yhteinen ruokailu, laulua. Korttelikerholaiset halusivat kuulla farsin kieltä ja kehuivat ryhmäläisten suomenkielen taitoa
Kauppakeskus DUO Kauppahalli	Etsittiin mm. liivatetta sisältämättömiä, margariineja. Kauppahallissa tutustuttiin erilaisiin kaloihin.

Esimerkkejä ryhmän toiminnoista

Farsinkielisten naisten kerhotoiminnasta ja projektin kokemuksista projekti tuotti **Fiksuna kaupassa-** tuotteen tukemaan arjessa selviytymistä. ”Fiksuna kaupassa” oli puolitoistaviikkoa (21.-30.4.2008) kestävä tapahtuma, jossa sai opastusta ja tietoa erilaisista elintarvikkeista, pyykinpesusta ja terveyteen liittyvistä kysymyksistä. Tapahtuma oli suunnattu erityisesti maahanmuuttajataustaisille henkilöille. Tapahtuma järjestettiin Hervannan seurakunnan tiloissa, Pelipuiston seurakuntakodilla. Mukana oli myös terveysinfoja liittyen tyypin 2 diabetekseen, virtsan karkailuun ja painon hallintaan. Esillä olevat tuotteet tukivat terveysinfoja ja niillä pyrittiin välittämään tietoutta terveellisestä ruokavaliosta. Terveysinfot käännettiin tarvittaessa eri kielille. Tapahtumaan oli tilattu eri toimijoilta runsaasti mukaan otettavaa esitemateriaalia. Tapahtuma sai hyvän vastaanoton ja kävijöitä kertyi noin 150. Kävijöiden joukossa oli paitsi ikäihmisiä myös maahanmuuttajaopiskelijaryhmiä. Syksyllä 2008 Fiksuna kaupassa- tuote matkasi Turkuun Daisy Ladies - toiminnan tiloihin. Tuotteesta on oltu kiinnostuneita laajemminkin ja keväällä se siirretään pääkaupunkiseudulle eri toimintatiloihin. Farsinkielisten naisten kerhotoiminnan myötä syntyi myös **Ikääntyvien maahanmuuttajien ryhmänohjaus** – opas. Opas tehtiin yhteistyössä Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton kanssa. Projektiohjaaja Marja Pelto-Pihko kirjoitti oppaan.

3.1.2 Päivätoiminta

Päivätoiminnan avulla hankkeessa tarjottiin ikääntyville maahanmuuttajille mahdollisuus virkistäytymiseen. Päivätoiminnan paikkoina toimivat Keinupuiston palvelukeskus, Naistari, Pelipuiston seurakuntakoti, kerhuhuone senioritalossa ja Tampereen kaupungin korttelikerho, Venlantupa. Virkistystoiminnan ryhmiä ohjasi projektiohjaaja Marja Pelto- Pihko. Päivätoiminnassa oli myös pyrkimyksenä järjestää yhteistä toimintaa valtaväestön ja maahanmuuttajien kesken.

Pelipuistossa tuolijumppaa 2007	kävijöitä 8-10, kokoontuminen viikoittain
Kahvikonsertit Keinupuistossa	osallistujia 18-26 / kerta yht. 8 konserttia
Askartelua Naistarilla, Venlantuvalla ja Kaukajärven kerhuhuoneella syksyllä 2006	Osallistujia ryhmissä 7-10, kokoontuminen viikoittain
Venäläis-suomalainen runoilta 20.11.2007	osallistujia 12
Monikulttuurisen valmistavan luokan vierailut Keinupuiston palvelukodissa	10-12 oppilasta vieraili palvelukodissa 4 kertaa vuodessa
Yhteislaulutapahtuma Keinupuiston palvelukodissa 5.10.2007	Naistarin lapsiryhmä, Venlantuvan kävijät ja muut osallistajat lauloivat yhdessä Keinupuistossa
Joulu – ja Kevätjuhlat Keinupuistossa ja Pelipuistossa	juhlia yhteistyössä Hervantalaisten toimijoiden kanssa



Koululaisia Keinupuistopäivässä

Päivätoimintaan kuuluivat jokaviikkoisten kerhotoykkisten kokoontumisten, kahvikonserttien ja yhteisten tilaisuuksien, kuten joulu- ja kevätjuhlien, sekä lauluhetkien lisäksi retkiä ja leiri Aitoon koulutuskeskuksessa.



Leiriläisiä nauttimassa kesäpäivästä Aitoon koulutuskeskuksessa

Kolmipäiväiselle kesäleirille ”Hetkiä Aitoossa”(3.-5.6.2008) osallistui 13 ikääntyvää paluumuuttajaa nauttimaan lämpimistä kesäpäivistä. Ohjelmassa oli laulua, ryhmätoimintaa, saunomista ja yhdessäoloa luonnossa.

Muistikuntoutuskokeilu

Projekti järjesti myös muistikuntoutuskokeilun yhteistyössä Nääsville ry:n kanssa. Pienryhmässä (5 osallistujaa) toteutettiin kuuden kerran kokonaisuus. Muistijumpassa annettiin myös tietoa muistin harjoittamisesta, mahdollisuuksista osallistua muistikuntoutukseen ja muistin toiminnasta. Muistikuntoutusta toteutti Nääsvillen muistikuntoutusohjaaja Sinikka Vaipuro.

3.2 Tuki- ja virkistystoiminnan sekä koulutuksen tarjoaminen maahanmuuttajataustaisille omaishoitajille

Maahanmuuttajavanhusten hoitaminen kotona on paitsi kulttuurisista syistä myös tiedonpuutteesta johtuen monille perheille ainoa ajateltavissa oleva vaihtoehto. Näissä perheissä on lähes aina hoidettavan vanhuksen lisäksi myös lapsia, joista huolehtiminen on saman omaishoitajan vastuulla. Samaan aikaan omaishoitajan kotoutumisprosessi on usein kesken. Omaishoitajien jaksaminen on tärkeää koko perheen, kaikkien sukupolvien, hyvinvoinnille. Viranomaisterminologia ja erilaiset apuvälineet saattavat olla heille tuntemattomia ja niiden käyttöön tarvitaan opastusta. Omaishoitajina toimiville maahanmuuttajanaisille on tarpeen järjestää omia tukiryhmiä ja tukitoimintaa, jotta he saisivat ajankohtaista tietoa tarjolla olevista palveluista ja tilaisuuden kehittää kielitaitoaan. Hankkeessa tämä tavoite jäi saavuttamatta. Hyvää yhteistyötä tehtiin Tampereen kaupungin omaishoidosta vastaavan yksikön kanssa. Todettiin kuitenkin, että maahanmuuttajataustaisten omaishoitajien määrä on vielä hyvin pieni ja suunnitellut kokeilut eivät useista yrityksistä huolimatta johtaneet konkreettisiin toimiin.

3.2.1 Naistari virkistäytymisen ja oppimisen paikkana

Naisten kansainvälinen tapaamispaikka, Naistari tarjoaa oivat puitteet omaishoitajalle viettää vapaapäiväänsä ja saada tukea arkeen. Naistarissa on monipuolisen kurssitarjonnan vuoksi mahdollisuus paitsi eritasoisten opiskelijoiden valita itselleen juuri sopiva suomenkielen opetusryhmä myös virkistäytyä muunlaisen kerhotoiminnan myötä. Naistarissa voi myös vain käydä keskustelemassa, juoda kupin teetä ja rentoutua muiden kävijöiden sekä henkilökunnan seurassa. Projekti pyrki tarjoamaan ja tuomaan esille Naistarin mahdollisuuksia toimia virkistäytymisen paikkana omaishoitajille.

3.3 Asuinyhteisön ja sen toimijoiden eri kulttuurien tuntemuksen ja hyväksynnän lisääminen

Asuinyhteisön eri ryhmien kanssakäyminen ja kulttuurinen jakaminen poistaa ennakkoluuloja ja kasvattaa suvaitsevaisuutta. Monet maahanmuuttajat tulevat yhteisöllisistä kulttuureista, joissa sosiaaliset verkostot ovat olleet merkittäviä arkipäivän sujuvuuden kannalta. Kun nämä verkostot puuttuvat, se merkitsee sekä yksinäisyyttä että arkielämän vaikeutumista. Tarjoamalla mahdollisuus osallistua aktiivisesti oman asuinyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseen sekä auttamalla löytämään keinoja, joilla ratkaista tai ehkäistä ongelmia, tuetaan maahanmuuttajien voimaantumista.

3.3.1 Tapahtumia ja toimintaa Hervannassa

Hervannassa on runsaan maahanmuuttajataustaisen asukaspuhjan (n.10 %) vuoksi tarve ja mahdollisuus yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumiselle. Moni projektin merkittävä yhteistyökumppani toimi Hervannassa. Projekti osallistui Hervannassa järjestettäviin tapahtumiin, kuten Hervantai-päivään.

Hervannan Seurakunnan kanssa projekti teki monipuolisesti yhteistyötä. Kirkossa järjestettiin konsertti, oli yhteisiä juhlia ja kevätretki. Seurakunta tarjosi myös tilat ja henkilöresursseja Fiksuna kaupassa tapahtumalle.

Hervannan kirjastossa oli esillä ikääntyvien maahanmuuttajien käsitöitä kahden viikon ajan. Käsitöitä saatiin sekä yksityishenkilöiltä että Naistarin kokoelmista



Käsityönäyttelyn satoa

Tampereen kaupungin korttelikerho, Venlantupa toimii ikäihmisten kohtaamispaikkana Hervannassa. Venlantuvalla on mahdollisuus ruokailla ja viettää vapaa-aikaa. Venlantuvalla järjestettiin askartelua, musiikkituokioita ja vierailukäyntejä.

Hervannan aikuisneuvola opasti Fiksuna kaupassa - tapahtuman painonhallinta-, inkontinenssi- ja diabetesosioiden valmisteluissa.

Hervannan elokuvateatterilla järjestettiin Hilman päivän seminaarit.

Hervannan Sanomat julkaisi lehtiartikkeleita ikääntyviin maahanmuuttajiin liittyen. Aiheina oli mm. laskiaisien vietto, Dostojevski, pääsiäinen, juhannusmuistoja, kiinalainen uusivuosi. Kirjoittajina toimivat niin ikääntyvät maahanmuuttajat, kuin projektin henkilöstö.

3.4 Kulttuuristen erityispiirteiden huomioiminen vanhustyössä

Omassa kodissa- Omilla mausteilla -selvityksen hoitohenkilöstön ja kotipalveluhenkilöstön haastatteluista nousee selkeästi esille henkilöstön toive tietää enemmän erilaisista kulttuurisista tavoista, jotta heillä olisi mahdollisuus paremmin kohdata maahanmuuttajataustainen asiakas. Esille nousi mm. kysymys kuinka huomioida erilaiset uskonnot. Tällaiset epäilykset ja pohdinnat ovat ymmärrettäviä etenkin kun kohtaamisia maahanmuuttajien kanssa on vielä niukasti. Uskontojen terveyskäsitteet ja toimintatavat ovat kuitenkin moninaisia, sillä suuret maailmanuskonnot ovat yhtä heterogeenisiä

kuin kristinuskokin. Anna-Maija Salmi kirjoittaa lääkirilehdessä kokemuksistaan turvapaikanhakijoiden lääkärinä toimimisesta ja toteaa: ”Paljon puhutut kulttuurierot ovat täysin pohjaton suo, jota lähestyisin mieluummin kysymällä, mitä meillä ihmisinä on yhteistä eroista huolimatta?” Salmi peräänkuuluttaa kysymisen merkitystä myös hoitotyössä: ”Viime kädessä on kysyttävä potilaalta itseltään, miten tämä suhtautuu esimerkiksi ehkäisyyn, aborttiin tai verensiirtoon.” (Salmi 2002)

3.4.1 Seminaareja ja koulutusta

Hoito- ja kotipalveluhenkilöstön kiinnostukseen ”tietää enemmän” projekti pyrki vastaamaan Hervannan elokuvateatterilla pidetyillä Hilman päivän (21.11) seminaareilla. Seminaareja oli hankkeen aikana kaksi: ”Ikääntyvät maahanmuuttajat – kotina Hervanta” ja ”Vähemmistöt vanhusten palveluissa – ulkosuomalaiset, paluumuuttajat ja romanit osana vanhusväestöämme”. Lisäksi kerroimme hankkeestamme ja ikääntyvistä maahanmuuttajista Vanhustyön keskusliiton IkäMAMU - toiminnan järjestämässä valtakunnallisessa seminaarissa ”Monikulttuurinen vanhuus ja arjen haasteet” 25.10.2006 ja Tampereen kaupungin Gerontologisen sosiaalityön – hankkeen seminaarisarjassa. Molempien seminaarien osanottajista valtaosa oli vanhustyön ammattilaisia. Projekti osallistui myös erilaisiin tapahtumiin, kuten Seniorimessuille ja Moninaisuuspäivän konferenssiin.

4. Projektin yhteistyökumppanit ja kuvaus yhteistyöstä

Kulttuurien koti- hankkeen yhteistyökumppanit edustavat sekä Hervannassa että Tampereella toimivia tahoja ja valtakunnallisia tahoja. Hankkeen kannalta on ollut hyödyllistä, että tukijoina ja yhteisinä toimijoina on erilaisia organisaatioita. Kulttuurien koti- hankkeen yhteistyötahoihin hankkeen alkuvaiheesta lähtien kuuluivat laajasti eri organisaatioita edustavat ohjausryhmän jäsenet. Hankkeen edetessä yhteistyötahoja tuli lisää ja osa yhteistyöstä johti konkreettiseen yhdessä tekemiseen, josta syntyi tuotos. Osa puolestaan oli konsultointitapaista, yhteistä pohdintaa ja verkostoitumista.

4.1 Ahjolan Kansalaisopisto

Yhteistyö Ahjolan kansalaisopiston kanssa oli koko hankkeen ajan vilkasta ja monipuolista. Ahjolan kansalaisopisto sai Opetushallitukselta varoja ikääntyvien maahanmuuttajien kerhotoimintaan. Kulttuurien koti- hanke osallistui ylimääräisten kerhokertojen kustannuksiin, oli linkkinä tilojen tarjoamisessa sekä ohjasi ihmisiä osallistumaan toimintoihin. Lisäksi paluumuuttajista koostuva Iloa musiikista - ryhmä osallistui hankkeen järjestämälle Tartton matkalle. Lauluryhmä esiintyi Tähtveren toimintakeskuksen (Inkerinsuomalaisten toimintakeskus) kymmenvuotisjuhlilla.

Iloa musiikista ryhmät

Ikääntyvien maahanmuuttajien musiikkiryhmiä on kaksi, joista toinen on kokoontunut Venlan tuvalla ja toinen Kaukajärvellä, kerrostalon kerhohuoneella. Osallistujia on ollut kummassakin ryhmässä 10-13, iältään 60-85-vuotiaita. Toinen ryhmistä on inkeriläisten paluumuuttajanaisten ryhmä ja toisessa ryhmässä on pääosa valtaväestön edustajia, mutta joukossa joitakin maahanmuuttajataustaisia osallistujia.

Ryhmäkokoontumiset ovat rakentuneet musiikin ympärille ja tavoitteena on ollut antaa osallistujille mahdollisuus ilmaista itseään eri tavoin ja hahmottaa omaa elämänkaartaan myös yhdessä toisten kanssa. Ohjaajalla on ollut säestystä varten kitara ja joskus rytmisoittimia. Musiikkituokioita on valokuvattu ja tallennettu nauhalle. Ryhmässä on laulettu yksin ja yhdessä, kerrottu tapahtumia omasta elämästä esim. valokuvien avulla, lausuttu runoja ja kerrottu tarinoita. Ryhmissä on vallinnut kannustava ja osallistujia tukeva ilmapiiri. Osallistujien sosiaalinen verkosto on vahvistunut säännöllisen osallistumisen myötä. Ikääntyvien maahanmuuttajien ryhmissä musiikki vaikuttaa monin tavoin. Yhdessä muistelutyöskentelyn kanssa se tukee ja antaa mielihyvää, suojaa vaikeilta tunteilta ja lisää empaattisuutta, psyykkistä voimaa ja tyytyväisyyttä. Laulaminen muuttaa traumaattisia kokemuksia suruksi, jota ryhmässä voidaan myös yhdessä käsitellä. Paluumuuttajista koostuva Iloa musiikista -ryhmä vieraili Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen palvelukodeissa esiintyen ja järjestäen yhteisen lauluhetken palvelukodin asiakkaiden kanssa. Musiikkiryhmiä ohjasi musiikkiterapeutti Marjatta Aarne.



Iloa musiikista ryhmä- esiintymässä Tähtveren palvelukeskuksessa Tarttossa

Ikääntyvien maahanmuuttajien Suomen- kielen opetus

Suomen kielen opetus alkoi 28.8.2006. Oppitunnit pidettiin Keinupuiston palvelukodin ryhmätyötiloissa Hervannassa. Eläkeikäiset maahanmuuttajat ovat olleet jo vuosia työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ulkopuolella eikä heillä ole ollut mahdollisuutta osallistua työvoimakoulutuksena järjestettäville kielikursseille. Suomen kielen opiskelu koetaan kuitenkin tärkeäksi ja elämänlaatua parantavaksi asiaksi. Kurssilla on ollut myös sosiaalinen funktio, siellä tavataan tuttuja ja samalla kuulee Keinupuiston palvelukodissa tai lähialueella järjestettävistä tapahtumista. Kurssin aiheet valittiin niin, että ne koskettavat ikääntyvän ihmisen elämänpiiriä. Näkökulma aiheisiin oli funktionaalinen ja asiat opetettiin toiminnallisesti, lähtökohtana arkielämän puhetilanteet. Opiskelijoilla oli mahdollisuus vaikuttaa kurssin ohjelmaan.

Erityisesti opiskelijat toivoivat, että kurssilla harjoiteltaisiin kellonaikojen ja päivämäärien kuuntelemista. Aikojen varaaminen puhelimitse koettiin erityisen hankalaksi ja jopa ahdistusta herättäväksi tilanteeksi. Lääkärikäynti oli monilta jäänyt väliin, kun he eivät olleet ymmärtäneet heille annettua aikaa. Kuitenkin esim. lääkäriissä tai sosiaalitoimistossa käynti on iäkkään ihmisen elämään kuuluva asia, josta suoriutuminen suomen kielellä parantaa omaa elämänhallintaa merkittävästi. Opetuksessa pyrittiin hyödyntämään opiskelijoiden omia kokemuksia ja tietoja mahdollisimman paljon. Ryhmään pyrittiin luomaan kiireetön, kannustava, dialoginen ja opiskelulle myönteinen ilmapiiri. Opettajana kieliryhmässä toimi Eeva-Maria Rantala.

Kielenoppimisen ohella järjestettiin teematilaisuuksia, joissa kävi sekä Keinupuiston palvelukodin asukkaita että Naistarin kurssilaisia. Teematilaisuuksia pidettiin liikunnan merkityksestä, erilaisista oppimistekniikoista, reseptivapaista lääkkeistä ja muistin kuntouttamisesta. Teematilaisuuksissa alustajina toimivat kunkin aihealueen ammattilaiset.



Teematilaisuus liikunnan merkityksestä ikääntyvän toimintakyvyn ylläpitämiseksi

4.2. Tampereen Kaupunkilähetys

Yhteistyötä Tampereen Kaupunkilähetysten kanssa tehtiin mm. vieraillemalla Senioripysäkillä. Senioripysäkki on tamperelaisille ikäihmisille tarkoitettu kerhomuotoinen toimintapaikka. Senioripysäkillä viriteltiin keskustelua maahanmuuttajista ja järjestettiin yhteinen lauluhetki paluumuuttajista koostuvan Iloa musiikista - ryhmän kanssa. Projektin vastaava ohjaaja osallistui myös Tampereen Kaupunkilähetysten tarjoamaan elämäkertaryhmänohjaaja koulutukseen, jonka päätteeksi järjestettiin ryhmätoimintaa ikääntyville maahanmuuttajille. Elämäkertaryhmä järjestettiin yhteistyössä Naistarilla toimivan Rosmariini- projektin vetäjän, Merja Pösön, kanssa. Lisäksi Tampereen Kaupunkilähetysten kanssa tehtiin opiskelijayhteistyötä. Lähihoitajaopiskelijalle, joka oli kiinnostunut venäjänkielisen vanhuksen muistikuntoutuksesta, tarjottiin harjoittelumahdollisuus projektin puitteissa.

4.3. Oppilaitosyhteistyö

Tampereen ammattiopiston Hervannan ammattioppilaitoksen, ja Tampereen ammattiopiston Tampereen terveydenhuolto- oppilaitoksen kanssa tehtiin yhteistyötä Hervanta- Apuna arjessa -kalentereiden tiimoilta. Terveydenhuolto-oppilaitoksen maahanmuuttajaryhmän opiskelijat keräsivät tietoja kaupunginosittain tietyistä ikääntyvien maahanmuuttajien käyttämistä, etukäteen määritellyistä kohteista ja käänsivät kukin omalle kielelleen kohteita. Lopulliseen käsittelyyn valittiin Hervanta ja kieleksi venäjä. Hervannan ammattioppilaitos aloitti julisteen ulkoasun suunnittelun, lopullisen muodon ulkoasulle työsti Villivisio.

Pirkanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija, Sini Höglund toteutti lopputyönsä Kulttuurien koti- hankkeen toimintaan liittyen, sekä suoritti harjoittelun projektissa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijat, Taina Liikanen ja Leea Kolehmainen työstivät myös lopputyötään osittain hankkeen palveluohjaukseen liittyvästä aineistosta.

4.4 Valtakunnalliset järjestöt

Vanhustyön keskusliitto on ollut tärkeä yhteistyökumppani koko projektin ajan. Tiedotus IkäMAMU - verkoston kautta on kulkenut jouhevasti, lisäksi verkostoituminen muihin toimijoihin ympäri Suomea sekä tutustuminen heidän tapansa tehdä monikulttuurista vanhustyötä on tullut tutuksi. Vanhustyön keskusliitto on myös tarjonnut mahdollisuuden osallistua opintomatkaille yhdessä muiden projektityöntekijöiden kanssa. Kulttuurien koti- hankkeessa on osallistuttu opintomatkalle Göteborgiin, keväällä 2007 ja Berliiniin keväällä 2008. Molemmista matkoista on tehty matkaraportti. Raportit on luettavissa Vanhustyön keskusliiton IkäMAMU – toiminnan sähköisissä julkaisuissa: www.vanhustyonkeskusliitto.fi/fin/jarjestotoiminta/ikaantyyvat_maahanmuuttajat

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry:n, Kotoutuminen vanhustyöhön – projektin yhteydessä on tehty yhteistyötä. Hanke on osallistunut Kotoutuminen vanhustyöhön projektin järjestämiin työkokouksiin käyden samalla tutustumassa erilaisissa työyhteisöissä tehtävään maahanmuuttajatyöhön. Yhteistyö on koonnut yhteen ikääntyvien maahanmuuttajien parissa työtä tekeviä tahoja eripuolilta Suomea. Lisäksi verkoston kautta on tiedotettu erilaisista tuotoksista ja tapahtumista. Kulttuurien koti hanke teki yhteistyössä projektin kanssa oppaan ikääntyvien maahanmuuttajien ryhmänohjauksen tueksi.

5. Projektin resurssit ja seuranta

5.1 Projektin henkilöstöresurssit ja tiimi

Projektissa on työskennellyt kolme ohjaajaa, joista yksi on toiminut projektin vastaavana ohjaajana. Ohjaajat työskentelivät Hervannassa Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen Keinupuiston palvelukeskuksen ja Setlementtiyhdistys Naapurin, Naistarin tiloissa. Kulttuurien koti – hankkeessa työskenteli kokopäiväisesti kaksi henkilöä, vastaava ohjaaja Sari Takala ja palveluohjaaja Hilma Tukmatsova. Maaliskuusta 2007 alkaen projektiin tuli kolmas työntekijä, joka kuitenkin lopetti työn 13.4. Toukokuussa toisena ohjaajana aloitti kolmas työntekijä, Marja Peltto-Pihko. Lisäksi projekti tarjosi paikan viidelle

Työelämävalmennettavalle. Vapaaehtoisena projektissa toimi kolme henkilöä. Projektin puitteissa tarjottiin harjoittelupaikka kahdelle opiskelijalle.

Projektitiimi muodostui projektin työntekijöistä ja yhdistysten edustajista. Tiimin tehtäviin kuului projektin yksityiskohtainen toteutus, suunnittelu ja kehittäminen sekä tiedotus. Tiimi kokoontui tarpeen mukaan.

Projektitiimi:

Laitinen, Satu / palvelujohtaja, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Peltto-Pihko, Marja / projektiohjaaja, Kulttuurien koti- hanke, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Takala, Sari / vastaava ohjaaja, Kulttuurien Koti- hanke, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Tukmatsova, Hilma /ohjaaja, Kulttuurien koti- hanke, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Viljanen, Kirsti / yksikön johtaja, Setlementtiyhdistys Naapuri ry, Naistari

5.2 Projektin johtoryhmä

Projektin johtoryhmä koostui Vanhuspalveluyhdistyksen ja Setlementtiyhdistys Naapurin edustajista sekä projektin vastaavasta ohjaajasta. Johtoryhmä vastasi mm. taloudesta, raportoinnista rahoittajataholle, henkilöstövalinnoista, arvioinnin ja seurannan toteuttamisesta. Johtoryhmä kokoontui säännöllisesti. Johtoryhmä kokoontui 10 krt /2006, 6 krt./ 2007 ja 7 krt. / 2008. Johtoryhmän kokoontumisista tehtiin pöytäkirja. Johtoryhmän kokoonpano vaihtui, henkilövaihdosten vuoksi, projektin aikana.

Johtoryhmän viimeisin kokoonpano:

Aho, Irene / taloussihteeri, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Hjelm, Pertti / toiminnanjohtaja, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Kangasperko, Sami / kehittämisspällikkö, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Laitinen, Satu / palvelujohtaja, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Paju-Rantanen, Helena / toimistopäällikkö, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Takala, Sari / vastaava ohjaaja, Kulttuurien Koti- hanke, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Viljanen, Kirsti / yksikön johtaja, Setlementtiyhdistys Naapuri ry, Naistari

Wirkkula, Sami / toiminnanjohtaja, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

5.3 Projektin ohjausryhmä

Projektin ohjausryhmä koostui hankkeen toimijoiden ja keskeisten yhteistyötahojen edustajista. Projektia kokonaisuutena suhteessa asetettuihin tavoitteisiin seurattiin ohjausryhmän kokoontumisissa. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa vuosittain, yhteensä kokoontumisia oli kuusi. Lisäksi ohjausryhmän jäseniin oltiin yhteydessä sähköpostitse.

Kulttuurien koti-hankkeen ohjausryhmä:

Ala-Kilponen, Teija / omaishoidontuki, Tampereen kaupunki

Fabrin, Jukka-Pekka / koulutuspäällikkö, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu

Hjelm, Pertti / toiminnanjohtaja, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Hopiavuori, Maarit / sosiaalityöntekijä, Tampereen kaupunki

Kangasperko, Sami / kehittämisspällikkö, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Kraatila, Riitta / johtava ohjaaja, YST, Verkko

Kujala, Kirsti / maahanmuuttajatyön koordinaattori, Tampereen kaupunki

Laitinen, Satu / palvelujohtaja, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Linderborg, Hilikka / suunnittelija, Vanhustyön keskusliitto

Moilanen, Osmo / koulutuspäällikkö, Tampereen Aikuiskoulutuskeskus

Mäkinen, Leila / kotihoidon koordinaattori, osastonhoitaja, Tampereen kaupunki

Pajunen, Pirjo / maahanmuuttoasiain päällikkö, työvoimaosasto, TE – keskus

Pelto-Pihko, Marja / projektiohjaaja, Kulttuurien koti- hanke, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Plomp, Kaisa / diakoniatyöntekijä, Hervannan seurakunta

Reijonen, Ulla-Maija / vt. päivätoiminnan päällikkö, Tampereen kaupunki

Takala, Sari / vastaava ohjaaja, Kulttuurien Koti- hanke, Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry

Tolonen, Virpi/ kehittäjä - sosiaalityöntekijä, Alma – Alueellinen maahanmuuttaja-asiakastyön kehittämissyksikkö, Tampereen seutukunta

Tukmatsova, Hilma /ohjaaja, Kulttuurien koti- hanke, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

Viljanen, Kirsti / yksikön johtaja, Setlementtiyhdistys Naapuri ry, Naistari

Wirkkula, Sami / toiminnanjohtaja, Setlementtiyhdistys Naapuri ry

6. Projektin arviointi

Projektin tavoitteiden: 1) kehittää kotona asumisen ja itsenäisen elämän hallinnan tukimuotoja ikääntyville maahanmuuttajille, 2) tarjota maahanmuuttajataustaisille omaishoitajille tuki- ja virkistystoimintaa sekä koulutusta, 3) edistää koko asuinyhteisön ja sen toimijoiden eri kulttuurien tuntemusta, keskinäistä ymmärtämystä ja kykyä toimia yhdessä, 4) lisätä vanhusten parissa työskentelevien valmiuksia ottaa huomioon ikääntyvien maahanmuuttajien kulttuurisia erityispiirteitä arvioitiin, arvioimalla tavoitteiden sisältöihin liittyviä toimintoja, kuten palveluohjaus, päivätoiminta, tapahtumat ja tilaisuudet.

Palveluohjausta seurattiin tilastoimalla asiakasmääriä, kotikäyntejä ja puheluita. Lisäksi palveluohjauksesta on tekeillä opinnäytetyö yhteistyössä Alueellisen maahanmuuttaja- asiakastyön kehittämissyksikön (ALMA) kanssa. Opinnäytetyössä, Kymenlaakson ammattikorkeakoulun geronomiopiskelijat Taina Liikanen ja Leea Kolehmainen selvittävät palveluohjauksen tarvetta ja käytännön toteutumista. Kohderyhmänä ovat venäjänkieliset yli 55 - vuotiaat maahanmuuttajat ja heille palveluohjausta antavat Kulttuurien koti ja ALMA - hankkeiden palveluohjaajat. Opinnäytetyössä selvitetään mihin palveluohjausta on tarvittu, miten sitä on annettu ja miten se on tavoittanut asiakasryhmän. Palveluohjausta antaneiden oma näkemys ja kokemukset käytännön toteutuksesta ovat myös tutkimuksen kohteena. Aineistona työssä ovat hankkeissa kerätyt tilastot sekä palveluohjaajilta kerätyt haastattelut. Opinnäytetyön toisena ohjaajana toimii Kulttuurien koti- hankkeen vastaava ohjaaja, myös ALMA – hankkeen kehittäjä- sosiaalityöntekijä, Virpi Tolonen, kommentoi työtä. Tutkimus on kvalitatiivinen tutkimus jossa tilastotietoja tulkitaan ja luokitellaan. Haastatteluja analysoidaan sisältöanalyysillä.

Päivätoimintaa seurattiin tilastoimalla kävijämääriä. Lisäksi ryhmätoiminnosta on sekä vuoden päättyessä, että keväisin järjestetty yhteisiä keskustelutilaisuuksia toiminnan suuntaamiseksi. Farsinkielisten naisten kerhotoimintaa on lisäksi arvioitu sosionomiopiskelija Sini Höglundin Pirkanmaan ammattikorkeakoululle tekemässä opinnäytetyössä. Tavoitteena opinnäytetyössä oli selvittää Kulttuurien koti- projektin farsinkielisten naisten ryhmän kokemuksia ryhmälle suunnatuista projektin kehittämistä tukimuodoista sekä välittää saatu palaute eteenpäin projektin työntekijöille, johtoryhmälle ja ohjausryhmälle. Opinnäytetyö oli luonteeltaan kvalitatiivinen arviointitutkimus, jossa käytettiin menetelmänä asiakaslähtöistä BIKVA-mallia. Tavoitteena oli ottaa farsinkielisten naisten ryhmätoimintaan osallistuvat mukaan arviointiin sekä antaa heille mahdollisuus kertoa omia näkökulmiaan ja antaa palautetta siitä. BIKVA-mallin mukaisesti käytettiin ryhmähaastatteluita. BIKVA-arvioinnin tulosten perusteella voidaan todeta, että kaikki haastatellut pitivät liikunnan osuutta farsinkielisten naisten ryhmätoiminnassa myönteisenä. Yksimielisesti toiminnan vahvuutena nähtiin myös mahdollisuus keskusteluun, sekä farsin että suomen kielellä. Tämän arvioinnin tuloksissa ryhmäpalveluohjauksen merkitys kerholaisille näyttäisi olevan riippuvainen heidän kokonaistilanteestaan, kuten suomenkielen taidosta ja perhetilanteesta. Opinnäytetyön toisena ohjaajan toimi Kulttuurien koti- hankkeen vastaava ohjaaja. Opinnäytetyö on tulostettavissa Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry:n ja Setlementtiyhdistys Naapuri ry:n kotisivuilta. www.tampereenvanhuspalveluyhdistys.fi ja www.naapuri.fi

Hilmanpäivän seminaareista kerättiin palautetta lomakkeella, joiden perusteella arvioitiin tilaisuuksien onnistumista. Palautteista kuvastui kiinnostus ikääntyvien maahanmuuttajien asioita kohtaan. Myös muita tilaisuuksia (teematilaisuudet, kahvikonsertit ja runoilta) arvioitiin kävijämääräseurannalla.

6.1 Projektin tavoitteiden toteutuminen

Projektin tavoitteet toteutuivat pääosin. Toisaalta projektin edetessä tuli myös toiminnalle yhä uusia tavoitteita, joita toteutettiin. Osa tavoitteista jäi toteutumatta, eritoten omaishoitajien kohtaaminen jäi kokeiluasteelle. Syy oli varsin yksinkertainen: maahanmuuttajataustaisia omaishoitajia on vain kourallinen Tampereen seudulla. Yhteyttä kahteen eri omaishoitajaan ja hoidettavaan oli, mutta jatkotoimenpiteet jäivät erilaisten syiden takia, kuten hoidettavan joutuminen sairaalahoitoon, toteutumatta.

Projektin tavoitteiden toteutumisen mittarina voidaan pitää myös aloitettujen toimintojen jatkumista hankkeen jälkeen. Monikulttuurisen koululuokan vierailut Keinupuiston palvelukodissa ovat jatkuneet, yhteyshenkilö koululuokalle on löytynyt Keinupuiston henkilöstöstä. Iloa musiikista -ryhmien toiminta on jatkunut edelleen Ahjolan toimintana. Keinupuistossa kokoontunut, Ahjolan kansalaisopiston, suomen kielen opetusryhmä on siirtynyt Naistarin kieliryhmäksi.

Projektin tuotteet puolestaan jatkavat jalostumista uusien hankkeiden myötä. Asiakastietokansio on kaikkien saatavilla Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry:n ja Setlementtiyhdistys Naapuri ry:n nettisivuilta. Asiointimateriaalia on levitetty Ahjolan kansalaisopiston kautta. Hervanta - Apuna Arjessa - julistetta saa eri toimipisteistä kuten Naistarista, Ikäpisteestä ja Hervannan Seurakunnasta. Opasta ikääntyvien maahanmuuttajien ryhmätoiminnan ohjaamiseen on tilattavissa Vanhus- ja lähimmäispalvelun Liitto ry:ltä. Fiksuna kaupassa –tuote jatkaa kulkuaan erilaisissa maahanmuuttajien kohtaamispaikoissa Suomessa.

Projektin tavoitteiden toteutuminen on varsin monisäikeinen kokonaisuus, jota voidaan tarkastella sekä kunkin yksittäisen tuotteen tai toiminnan osalta erikseen että projektin kokonaisuutena. Kokonaisuutena voidaan todeta, että Kulttuurien koti- hanke saavutti asetetut tavoitteet hyvin ja loi uudenlaisia välineitä ikääntyvien maahanmuuttajien parissa tehtävään työhön.

Lopuksi

Kulttuurien koti- hankkeen eteneminen ja erilaisten työvälineiden kehittäminen ikääntyvien maahanmuuttajien tarpeita vastaaviksi on vaatinut runsaasti yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Hankkeen ohjausryhmäläisillä on ollut keskeinen rooli tavoitteiden saavuttamisessa. Tampereen kaupungin myötämielinen suhtautuminen hankkeeseen on myös ollut tärkeää. Kulttuurien koti- hanke kiittää kaikkia yhteistyökumppaneita ikääntyvien maahanmuuttajien parissa tehdyn työn edistämisestä ja kehittämisestä.

Kirjallisuus

Ekman, Sirkka-Liisa. 2005. Maahanmuuttajavanhukset – haaste vanhustyölle. Vanhustyö 1/2005, 18-20.

Omassa kodissa – omilla mausteilla. Selvitys ikääntyvien maahanmuuttajien hoidon ja palvelujen kohtaamisesta Tampereen Hervannassa, Vanhustyön keskusliiton raportti nro 1 / 2004

Salmi, Anna-Maija. 2002. Kokemuksia turvapaikanhakijoiden terveydenhuollosta. Suomen lääkärilehti 36/2002. 3501-3503.

Ihmiseltä ihmiselle - arki mahdollisuutena, Vanhusten palveluiden strategia vuoteen 2012,

Sosiaali- ja terveystoimen julkaisuja 10 / 2002, Tampereen kaupunki

LIITTEET

Projektin tuotteet

Fiksuna kaupassa

”Fiksuna kaupassa” oli puolitoistaviikkoa kestävä tapahtuma, jossa sai opastusta ja tietoa erilaisista elintarvikkeista, pyykinpesusta ja terveyteen liittyvistä kysymyksistä. Tapahtuma oli suunnattu erityisesti maahanmuuttajataustaisille henkilöille, tukemaan heidän arjessa selviytymistään. Tapahtuma järjestettiin Hervannan seurakunnan tiloissa, Pelipuiston seurakuntakodilla. Mukana oli myös terveystietoja liittyen tyyppin 2 diabetekseen, virtsan karkailuun ja painon hallintaan. Esillä olevat tuotteet tukivat terveystietoja ja niillä pyrittiin välittämään tietoutta terveellisestä ruokavaliosta. Terveystiedot käännettiin tarvittaessa eri kielille. Tapahtumaan oli tilattu eri toimijoilta runsaasti mukaan otettavaa esitemateriaalia. Fiksuna kaupassa tuotetta on mahdollistaa kierrättää eri toimipaikoissa.



Marja Peltö-Pihko ja Fiksuna kaupassa –tuote

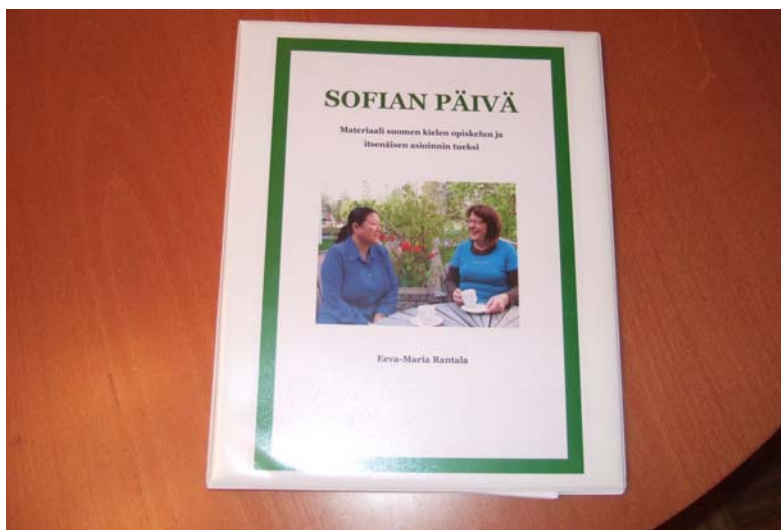


Asiakastietokansio

Asiakastietokansio on tuote, jonka avulla pyrittiin helpottamaan palveluohjaajan tehtävää. Samalla kansio toi turvallisuutta ja kokosi yhteen ikääntyvän maahanmuuttajan tietoja ja toiveita tulevaisuutta ajatellen, sekä terveystietoa jälkipolville. Materiaali on mahdollista kopioida Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen ja Setlementtiyhdistys Naapurin kotisivuilta. Materiaali on kieleltään suomi/venäjä ja suomi/bosnia. Materiaali on tulostettavissa osoitteista www.tampereenvanhuspalveluyhdistys.fi ja www.naapuri.fi

Asiointimateriaali

Sofian päivä on materiaali suomen kielen opiskelun ja itsenäisen asioinnin tueksi. Materiaalia voi tiedustella Ahjolan kansalaisopiston osastonjohtaja Eeva Visalalta. eeva.visala@ahjola.fi



Hervanta- Apuna arjessa – seinäjuliste

Hervanta- Apuna arjessa seinäjulistetta on saatavilla mm. Naistarilta, Hervannan seurakunnalta ja Ikäpisteestä. Juliste on suomen ja venäjän -kielinen.



Opas ikääntyvän maahanmuuttajan ryhmätoiminnan ohjaamiseen

Opasta on saatavilla Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry:ltä osoitteesta Anne Virkkunen, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, Hämeentie 58-60A 52, 00500 Helsinki. anne.virkkunen@valli.fi

